

Завдання другої команди – показати дисгармонію в одязі. Тренування учнями вміння генерувати ідеї залежить від розвитку їх творчої уяви.

- Створювати оригінальні образи діти зможуть тільки якщо їх навчити таких умінь, як
 - уміння «включати» уявний об'єкт в нові зв'язки і відносини;
 - уміння вибирати з кількох образів найоригінальніший [2].

Здійснюючи творчий розвиток індивідуума, важливо навчити його виділяти найбільш суттєві елементи діяльності, аналізувати, синтезувати, полемізувати. Це можна зробити, виконуючи завдання гри «Твоя творча уява», правила якої потребують від учнів здійснення детального аналізу малюнків костюмів різних історичних епох з метою визначення соціального стану володаря, виду матеріалів, з яких виготовлений одяг, способів обробки його деталей. У ході обговорення у школярів виникають пропозиції щодо можливої кольорової гами костюмів, вибір якої обумовлений розвитком виробництва даної історичної епохи.

Незаперечним є той факт, що у процесі навчання у школі учнів треба навчати планувати та організовувати свою навчально-пізнавальну діяльність. Використовуючи ігри на уроках праці, легко вирішити і цю проблему.

Отже, застосування на уроках трудового навчання ігрової діяльності сприяє розвитку творчих здібностей учнів. Найбільшої ефективності можна досягти при використанні не окремих ігор, а комплексу, що поєднує і інтелектуальні, і творчі, і індивідуальні, і колективні ігри у порядку їх ускладнення. Ефективний творчий розвиток особистості школярів засобами декоративно-прикладного мистецтва забезпечується дотримання таких педагогічних умов: врахування індивідуальних особливостей учнів; стимулювання емоційно-почуттєвої сфери школярів, сприяння дієвості уяви і фантазії дітей; різноманітність способів реалізації художнього образу у практичній творчій діяльності учнів.

Перелік використаної літератури

1. Барко В. І. Як визначити творчі здібності дитини? / В. І. Барко, А. М. Тютюнников. – К. :Видавництво «Україна», 1991. – 79 с.
2. Барташнікова І. А. Розвиток уяви та творчих здібностей у дітей 5-7 років: тести та ігри / І. А. Барташнікова. – Тернопіль : Богдан, 1998. – 85 с.
3. Слюсаренко Н. В. Використання ігрової діяльності на уроках праці : [метод. реком.] / Н. В. Слюсаренко. – [3-є вид.]. – Херсон : Айлант, 2005. – 52 с.
4. Слюсаренко Н. В. Розвиток творчих здібностей учнів 5-9 класів на уроках обслуговуючої праці засобами ігрової діяльності : [навч.-метод. пос.] / Н. В. Слюсаренко. – Херсон : Айлант, 2002. – 148 с.

УДК378/016:62/64]:37:001.895

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Марюхніч Леонід Леонідович

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава

Анотація. У статті розглянуто актуальні питання застосування інноваційних технологій на уроках трудового навчання для розвитку творчих здібностей учнів, здатних

критично мислити, творчо підходити до розв'язання проблем, шукати та аналізувати інформацію, робити висновки, уміти адаптуватися в соціумі і самостійно та творчо працювати.

Ключові слова: інноваційні технології, трудове навчання, творчі здібності.

Одним із пріоритетних завдань, визначених Національною доктриною розвитку освіти України, є створення передумов для виховання особистості, здатної творчо мислити, самостійно приймати нестандартні рішення, гнучко реагувати на зміни в умовах докорінної перебудови в усіх сферах життєдіяльності людини. У сучасних умовах інтенсивного розвитку науково-технічного, інформаційного прогресу підготовка учнів до продуктивної творчої діяльності набуває особливого значення. Відомо, що творчі здібності учнів найбільш ефективно розвиваються у ході продуктивної творчої діяльності. Творчість, індивідуальність, фантазія проявляються у навіть мінімальному відході від зразка. Творчі ідеї самі собою не народжуються, а виникають тоді, коли людина відчуває потребу щось змінити, вдосконалити. До творчості людину спонукають як соціальні мотиви, так і мрії та фантазії. Сучасна педагогічна наука звертає увагу на засоби розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання. Так М. Веракс розглядає творчі здібності людини як індивідуальні її особливості (специфічні якості, які визначають успішність виконання нею творчої діяльності різного роду). На думку Н. Знамеровської, для розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання слід застосовувати художньо-конструкторські задачі. Науковець О. Зайцева досліджує перевагу інтерактивного та проблемного методів навчання. Аналіз педагогічного досвіду викладання трудового навчання показав ефективність застосування інноваційних технологій для організації навчальної діяльності учнів, що сприяють розвитку у них творчих здібностей. На думку дослідників основними ознаками творчих здібностей є:

- швидкість мислення – кількість нових ідей за одиницю часу;
- гнучкість мислення – швидкість переключення з одного завдання на інше при цьому осмислювати інформацію, отриману в одному контексті, для використання в іншому;
- оригінальність – здатність генерувати ідеї, що відрізняються від загальноприйнятих, несподіваних рішень;
- допитливість – здатність дивуватись, підвищена чутливість до проблем, що не викликає інтересу в інших;
- точність – здатність удосконалювати і доводити до кінця свою працю; – фантастичність – відірваність від реальності.

Творча діяльність емоційна, приваблива для учнів, впливає на всі сторони життя особистості, допомагає задовольнити потреби у діяльності, самопізнанні; спонукає до пошуку. Саме у творчій діяльності розвиваються якості творчої особистості. Як засвідчує практика використання інноваційних технологій – це цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів. Система ґрунтується на внутрішніх умовах навчання. Тому ідея "інноваційних технологій" полягає у виробленні певної сукупності технологій навчання, що сприяють розвитку творчих здібностей, інтересів, умінь і навичок та інших інтелектуальних чинників у сучасних учнів. За останні роки докорінно змінився спосіб надання і сприймання інформації. До сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання відносяться: Інтернет (як джерело інформації), електронні підручники та посібники, тестові програми, мультимедійні програмні засоби.

Серед великої кількості педагогічних технологій заслуговують на увагу інноваційні, які сприяють оновленню процесу навчання, максимально активізують організацію навчального процесу й пізнавальну діяльність учнів. Інноваційні технології – це цілеспрямований системний набір прийомів і засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів. Впровадження в школі оновлених навчальних програм вимагає від учителя трудового навчання в першу чергу прояву тих

творчих і професійних якостей, які сприятимуть розкриттю творчих можливостей кожного учня.

Зміни в навчальних програмах з трудового навчання роблять використання інноваційних технологій на уроках все більш доцільними. Передбачається збільшення частки часу на виконання творчих проектів і зменшення – на вивчення теоретичного матеріалу. Застосування мультимедійної презентації, створеної у додатку "Power Point" програми "Microsoft Office", дозволить найефективніше і доступніше використати мінімальний час на вивчення теорії. Це допомагає зробити теоретичний матеріал динамічнішим, а також:

- змінювати види діяльності в межах одного уроку;
- полегшувати підготовку вчителя до уроку та залучати до цього процесу учнів;
- розширювати можливості ілюстративного супроводу уроку;
- технологічні операції та процеси наживо на уроці;
- реалізувати ігрові методи на уроках;
- здійснювати роботу в малих групах або індивідуальну роботу;
- використовувати відео відзняте особисто вчителем; – організовувати інтерактивні форми контролю знань, умінь та навичок;
- організовувати самостійні, дослідницькі, творчі роботи, проекти, реферати на якісно новому рівні з можливістю виходу в глобальний інформаційний простір.

Проведення уроків при комплексному застосуванні традиційних та мультимедійних технологій забезпечує набуття учнями не тільки глибоких та міцних знань, а й умінь розвивати інтелектуальні, творчі здібності, самостійно набувати нових знань та працювати з різними джерелами інформації. Подібні уроки дозволяють підвищити інтерес до вивчення предмета, активізувати їх пізнавальну діяльність, сприяють формуванню наукового світогляду. Застосування інтерактивних навчальних технологій базується на активній взаємодії учасників навчального процесу, де і учень і вчитель є рівноправними суб'єктами. Провідною умовою для досягнення основної мети технологічної освіти та розвитку творчих здібностей учнів є, зокрема, *проектна технологія навчання*, як практика особистісно-орієнтованого навчання, самостійного набуття учнями досвіду у вирішенні практичних завдань.

Зміст проектно-технологічної діяльності учнів має складатися з таких послідовних дій, які пов'язані між собою і найефективніше розкривають послідовність розробки та виконання проекту це: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний і заключний етапи проектування виробів. На кожному етапі учні виконують певну систему послідовних дій, реалізуючи проект, а вчитель при цьому справді стає організатором навчально-трудової діяльності.

Інноваційні технології відіграють важливу роль у сучасній освіті, їх перевага в тому, що учні засвоюють всі рівні пізнання (знання, розуміння, застосування, оцінка), в класах збільшується кількість учнів, які свідомо засвоюють навчальний матеріал. Учні займають активну позицію в засвоєнні знань, зростає їхній інтерес в отриманні знань. Значно підвищується особистісна роль вчителя – він виступає як лідер, організатор. Але потрібно зазначити, що проведення уроку за інноваційними технологіями потребують, перш за все, компетентності в цих технологіях учителя, його вміння переглянути і перебудувати свою роботу з учнями. Під час навчання із застосуванням інноваційних технологій учень стає не об'єктом, а суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником подій і власної освіти та розвитку (це особливо важливо для старшокласників). Це забезпечує внутрішню мотивацію навчання, що сприяє його ефективності. Завдяки ефекту новизни та оригінальності інноваційних методів при правильній їх організації зростає цікавість до процесу навчання.

Отже, використання новітніх технологій на уроках трудового навчання забезпечує такі результати: вміння працювати з інформацією, підвищення ступеню наочності, посилення мотивації навчання і, як наслідок – підвищення інтересу до навчального предмета. Застосування інноваційних технологій неминуче призведе до розвитку творчих здібностей учнів.

Перелік використаної літератури

1. Буряк Р.Р. Навчаємо граючи. *Трудове навчання в школі*. 2016. №11–12. С. 2–9.
2. Підгайна Т.І. Застосування інноваційних технологій для розвитку творчих здібностей учнів на уроках трудового навчання. Методичні рекомендації. Чернігів. 2016. 69 с.
3. Терещук А. Методи творчої діяльності на уроках трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2006. №1. С. 19–23.

УДК 378.016:62/64-025.12

УМОВИ ВІДБОРУ ОБ'ЄКТІВ ПРАЦІ ДЛЯ ПРОЄКТУВАННЯ УЧНЯМИ 10-11 КЛАСІВ НА УРОКАХ «ТЕХНОЛОГІЙ»

Дебре Олексій Сергійович

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
м. Полтава

Анотація. У статті досліджуються умови відбору об'єктів праці для проєктування в ході навчання учнів предмету «Технології». Розкрито можливості використання проєктно-технологічної діяльності при навчанні старшокласників.

Ключові слова. Проєкт, проєктно-технологічна діяльність, банк творчих проєктів, загальноосвітня школа.

Закономірною реакцією на необхідність сучасної переорієнтації і оновлення звичної системи трудового навчання учнів загальноосвітніх шкіл став Державний стандарт освітньої галузі «Технологія». Цей документ передбачає, що акценти в трудовій підготовці учнівської молоді повинні переміститися від фактично ремісничого тренувального навчання до формування та розвитку творчої ініціативи, творчого пошуку, інтелектуального наповнення всього змісту трудового навчання, створення реальних умов для реалізації індивідуальних можливостей особистості кожного учня.

Важливо усвідомити, що «Технологія» повинна стати інтегративною освітньою галуззю, яка синтезує в собі наукові знання з математики, фізики, хімії, біології, дизайну, економіки, основ правознавства і показує їх прояв у роботі промисловості, сільського господарства, енергетики, транспорту, зв'язку, будівництва, сфери надання послуг, ведення домашнього господарства, культури побуту та інших напрямів діяльності людини. Це в свою чергу сприятиме посиленню мотивації і учнів до вивчення інших загальноосвітніх предметів.

В основу реалізації всіх змістових ліній шкільної освітньої галузі покладено проєктно-технологічну діяльність, яка інтегрує всі види сучасної діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту. Виходячи з цього, новий зміст освітньої галузі забезпечує формування:

- 1) знань про загальнонаукові закономірності в технічних об'єктах і технологічних процесах, які заповнюють навколишній простір людини. Такі знання можуть стати основою для уміння зрозуміти будову технічного об'єкта чи можливості технологічного процесу, пояснити принцип його дії та запропонувати можливості для вдосконалення;
- 2) умінь прогнозувати і проєктувати процеси, об'єкти і засоби перетворюючої діяльності відповідно до заданих умов їх функціонування.

Державний стандарт передбачає, що основою побудови оновленого змісту трудового навчання повинно стати проєктно-технологічний підхід, який інтегрує всі види сучасної діяльності людини: від появи творчого задуму до реалізації готового продукту. Під